

Ziraat Fakülteleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği
Association for Evaluation and Accreditation of Agricultural Engineering Educational Programs

ZİDEK Değerlendirme Kararlarında Tutarlılık

Prof. Dr. İsmail KARACA

ZİDEK

Ziraat Fakülteleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği

Gazi Mahallesi Özata Sokak No:21/5 Yenimahalle-ANKARA

Tel: 0 (312) 419 04 99 Faks: 0 (312) 419 04 98

E-posta: info@zidek.org.tr

Web sayfası: <http://www.zidek.org.tr/>

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Ziraat Fakültesi “Program Değerlendiricisi Eğitim Çalıştayı”, 11-12 Aralık 2021

Sunum İçeriği

- Üç Aşamada Tutarlılık
- Tutarlılık Düzeyleri ve Ana Sorumluları
- Değerlendirmelerde Tutarlılık
- Değerlendirmelerde Tutarlılık: Bazı Önemli İlkeler
- Değerlendirmelerde Tutarlılık: Ölçüt 2 ve Ölçüt 3
- Değerlendirmelerde Tutarlılık: Ölçüt 4

Üç Aşamada Tutarlılık

- Değerlendirme sürecinde tutarlılık
- Değerlendirmelerde tutarlılık
- Raporlamada tutarlılık (format, üslup, derinlik/ayrıntı)

Tutarlılık Düzeyleri ve Ana Sorumluları

- Bir kurumda takımca değerlendirilen farklı programlar arasında tutarlılık:
 - o [**Takım**]
- Aynı dönemde değerlendirilen farklı kurumlar arasındaki tutarlılık:
 - o [**Takım Başkanları, Tutarlılık Kontrol Komitesi**]
- Farklı dönemlerde değerlendirilen programlar/kurumlar arasındaki tutarlılık:
 - o [**Takım Başkanları, Tutarlılık Kontrol Komitesi, ZAK**]

Takım → Takım Başkanı → Tutarlılık Kontrol Komitesi → ZAK

Değerlendirmelerde Tutarlılık

- Yapılan değerlendirmeler ölçütlerle tutarlı olmalı
- Programlar arasında değerlendirmeler dengeli ve tutarlı olmalı:
 - kapsamı/bütünlüğü: hiçbir Ölçüt/bileşen atlanmamalı
 - derinliği/ayrıntısı: bazısı yüzeysel, bazısı aşırı ayrıntılı olmamalı
- Farklı programlarda aynı Ölçüt kapsamında görülen benzer yetersizlikler için yapılacak bildirimlerin seviyesi (eksiklik, zayıflık, kaygı) tutarlı olmalı
- Ölçütlere ilişkin zayıflık değerlendirmesi yapıldığı durumda önerilen Ara Rapor - Ara Ziyaret kararları tutarlı olmalı

Değerlendirmelerde Tutarlılık: Bazı Önemli İlkeler

- **Değerlendirmeler kanaata değil**
 - ZİDEK Ölçütlerine ve
 - Bu ölçütlere ilişkin kurumca sağlanan kanıtlara, takım üyelerinin gözlemlerine ve görüşmelerde edindikleri bilgilere **dayanmalı**
- **Programa ilişkin tüm değerlendirmelerde, takım üyeleri arasında görüş birliği amaçlanmalı**
 - Takım üyeleri takımda yapılan tüm tartışmalarda ve alınan tüm kararlarda katılımcı rol üstlenmeli
- **Bir ölçütün bileşenlerinin, o ölçütün sağlanma düzeyine ilişkin genel karara katkıları iyi tartılmalı**

Değerlendirme Kararlarında Tutarlılık

- **Eksiklik Değerlendirmesi Ne Zaman Yapılmalı?**

- Ölçütün genel amacı hiç karşılanmıyorsa

- **Zayıflık Değerlendirmesi Ne Zaman Yapılmalı?**

- Ölçütün genel amacı kısmen karşılanıyor ancak tümüyle karşılanmıyorsa

- **Kaygı Değerlendirmesi Ne Zaman Yapılmalı?**

- Ölçütün genel amacı halen (büyük ölçüde) karşılanıyor ancak bazı sorunlar yakın gelecekte ölçütün karşılanmamasına yol açabilir gibi görünüyorsa

- **Gözlem Ne Zaman Belirtilmeli?:**

- Saptanan bir sorun ZİDEK ölçütleri ile ilgili ama doğrudan kapsamıyorsa
[Örnekler: İçten beslenme (Ölçüt 6), Aşırı yüklü bir eğitim programı (Ölçüt 5)]

Değerlendirmelerde Tutarlılık: Ölçüt 2 ve Ölçüt 3

- Kurumlarca kavranması ve sağlanması sıkıntılı
- Tutarlı değerlendirilmeleri kolay değil
- ZİDEK terminolojisi (program eğitim amacı, program çıktısı, gerçekçi kısıtlar, temel bilim, genel eğitim, gözlem, kaygı, zayıflık, eksiklik gibi) takım başkanları ve değerlendiriciler tarafından doğru kavranmalı
- Kurumun kullandığı terminolojide farklılıklar varsa, takım başkanları ve değerlendiriciler bunları doğru anlamalı
- Takım başkanlarının ve değerlendiricilerin zihinleri özellikle bu Ölçütlerin beklentileri hakkında herhangi bir tereddüde yer vermeyecek şekilde açık olmalı

Ölçüt 2. Program Öğretim Amaçları

Eksiklik

• **Bu ölçüt hiçbir şekilde sağlanamamışsa eksiklik değerlendirmesi yapılmalıdır. Bazı nedenler:**

- Öğretim amaçları tanımlanmamış ya da ZİDEK tanımıyla tümüyle uyumsuz
- Öğretim amaçlarını belirleme ve dönemsel gözden geçirme süreçleri hiç tanımlanmamış
- Öğretim amaçlarının belirlenmesinde hiçbir paydaş katılımı olmamış
- Amaçlara erişimin başarısının ölçülüp değerlendirilmesi için süreç temelli hiçbir yaklaşım ya da sistematik bulunmamakta
- Amaçlara ne kadar erişildiğini gösterecek hiçbir veri bulunmamakta (İlk kez değerlendirilecek programlar için uygulanmayabilecektir.)

Ölçüt 2. Program Öğretim Amaçları

Zayıflık

• Bu Ölçüt tümüyle değil ama kısmen sağlanıyorsa zayıflık değerlendirmesi yapılmalıdır.

Bazı nedenler:

- Öğretim amaçları ZİDEK tanımıyla tam uyumlu değil
- Öğretim amaçlarını belirleme ve dönemsel gözden geçirme süreçleri açıkça tanımlanmamış
- Öğretim amaçlarının belirlenmesinde paydaş katılımı ya çok kısıtlı ya da sistematik değil
- Amaçlar paydaşların ve öğrenci adaylarının erişilebileceği şekilde yayımlanmamış
- Amaçların kurumun özgörevi ile uyumu ortaya konmamış
- Amaçlara erişimin başarısının ölçülüp değerlendirilmesi için süreç temelli bir yaklaşım bulunmamakta ya da bunun için yeterli bir sistematik tanımlanmamış
- Amaçlara ne kadar erişildiğini gösterecek yeterli veri bulunmamakta
(İlk kez değerlendirilecek programlar için uygulanmayabilir.)

Ölçüt 2. Program Öğretim Amaçları

Kaygı

• **Bu Ölçüt genelde sağlanıyorsa, ama bazı sorunlar ileride ölçütün sağlanmasını tehlikeye atacak gibi duruyorsa kaygı değerlendirmesi yapılmalıdır. Bazı nedenler:**

- Amaçlar yayımlanmış ancak sık sık değiştirilmekte
- Amaçlar dönemsel olarak gözden geçiriliyor, ancak paydaş katılımı kısıtlı ya da süreklilik göstermiyor
- Amaçlara erişimin başarısının Ölçülüp değerlendirilmesi süreci tanımlanmış ancak henüz tam anlamıyla uygulanmamış (Ancak ilk kez değerlendirilecek programlar için kaygı değerlendirilmesi yapılabilir.)

Ölçüt 3. Program Çıktıları

Eksiklik

• Bu Ölçüt hiçbir şekilde sağlanamamışsa eksiklik değerlendirmesi yapılmalıdır.

Bazı nedenler:

- Program çıktıları (kazanımları) hiç tanımlanmamış
- Program çıktıları tanımlanmış ancak bunlar aşağıda sıralananların bir çoğu nedeniyle bu ölçütün genel amacına uymuyor
- Program çıktıları ZİDEK Çıktılarının bir çoğunu içermiyor
- Program çıktılarının sağlanma düzeyini dönemsel olarak belirlemek ve belgelemek için kullanılan herhangi bir ölçme değerlendirme süreci oluşturulmamış
- Mezuniyet aşamasına gelmiş olan öğrencilerinin program çıktılarını sağladıklarına dair hiçbir kanıt bulunmamakta

Ölçüt 3. Program Çıktıları

Kaygı

- **Bu Ölçüt genelde sağlanıyorsa, ama bazı sorunlar ileride ölçütün sağlanmasını tehlikeye atacak gibi duruyorsa kaygı değerlendirmesi yapılmalıdır.**

Bazı nedenler:

- o Program çıktılarının sağlanma düzeyini dönemsel olarak belirleyen ve belgeleyen ölçme-değerlendirme sürecinin uygulanmasının süreklilik ve sürdürülebilirlik sorunları var
- o Ölçme-değerlendirme süreci bazı program çıktıları için somut veriler üretmiyor
- o Bir çıktı bileşeni halen öğrencilere kazandırılıyor ancak ileride bunun kazandırılmaması riski var [Örnek: Öğrencilerin çoğunun çok disiplinli takımlarda etkin biçimde çalışabilme becerisi kazandığına ilişkin kanıtlar var ancak, sayıca az da olsa, bazı öğrencilerin çok disiplinli takımlarda yer almadan mezun olabilmeleri riski var]

Ölçüt 4: Sürekli İyileştirme

- **Bu ölçütte öncelikle Ölçüt 2 ve 3 için çevrimin tamamlandığı (yani mevcut ölçme yöntemleri ile üretilen somut verilere dayanarak geri besleme yoluyla iyileştirme) kontrol edilmelidir.**
 - Diğer ölçütlerle ilgili sürekli iyileştirme örnekleri var ama Ölçüt 2 veya Ölçüt 3 için yoksa, **zayıflık** değerlendirmesi yapılmalıdır.
 - Ölçüt 2 ve 3 dahil olmak üzere sistematik olarak toplanmış somut veriler var ama iyileştirmede kullanılmak veya kullanılmamak üzere bir değerlendirme yapılmıyorsa **zayıflık** değerlendirmesi yapılmalıdır.
 - Program eğitim amaçlarına ve program çıktılarına ulaşımın sağlanması ile ilgili bazı iyileştirme çalışmaları yapılıyor ancak bu çalışmalar (bazıları) sistematik olarak toplanmış somut verilere dayanmıyorsa **zayıflık (kaygı)** değerlendirilmesi yapılmalıdır

Ziraat Fakülteleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği
Association for Evaluation and Accreditation of Agricultural Engineering Educational Programs

Teşekkürler...

ZIDEK

Ziraat Fakülteleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği

Gazi Mahallesi Özata Sokak No:21/5 Yenimahalle-ANKARA

Tel: 0 (312) 419 04 99 Faks: 0 (312) 419 04 98

E-posta: info@zidek.org.tr

Web sayfası: <http://www.zidek.org.tr/>

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Ziraat Fakültesi “Program Değerlendiricisi Eğitim Çalıştayı”, 11-12 Aralık 2021